

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 5. Mártzb.. 1788.

A' Felső Monárkha el-induláskor az Udvari Státufoktól a' szokás-szerént el-butuzott, és valamint máskor, ugy mostan-is egész bölts Fejedelmi és édes Atyai gondoskodással indula-el a' magantjának követésére, és minden határ-széleken lévő hadi-erejének meg-szemlélésére, és — — — Mégyen ö Felsőge Triestbe, onnan a' Kordont meg-kerülvén, a' nagy Tábor körrül Futakon lévő szállásába száll-bé; hol már a' F. Királyi hadi-készületektől kéfszen váratik. A' Tábori hadi Kantzellária, és a' Tábori Posta-hivatalra ki-rendeltetett

tetett személyek most minden órán indulnak; úgy hogy a' Monárkhának meg-érkezésével ezeknek-is a' nagy Tábornál jelen kelliek lenniük; és mind az, valami csak a' Táborhoz tartozik ezen h. 15-dikén mind helyben léfzen. Béts mellett majd minden nap ujj Sergek mennek le-felé, itt ujta szedik a' Réklutát, valamint másút. A' Jáfsiban volt F. Ts. és K. Gondyifelő B. *Métzburg* Ur Bétsbe szerentséfen meg-érkezett. (**) A' Magyar-országban Főigazgató Vezérnek 22-dik Fébr. költ jelentése, környül-állásaival edgyütt tartja a' Dunán el-vett Török hajóknak el-vételét, vagy el-merítését: — Hogy tudniillik a' Bröder-Regementbéli Májor *Legrad*, Oberster *Csernek* Ur rendeléséből a' Bereskánál lévő 9. Török hajókra ütött, és azokat szerentséfen általhozta. Tüzelték ugyan a' Törökök rájuk approbb és nagyobb tüzzel, de az említett Májor olly vitézül hordozta Katonáit, hogy nem csak azokból el-nem vesztett, sőt a' Törököket a' partról és a' faluból-is el-kergette: itt hány esett-le a' Törökökből nem tudatik azon kívül, hogy 4. halva hoztak-el a' miénkek; közzüllök pedig 6-ton sebet kaptak. Az említett Májor Ur, a' magával lévő 3. Hadnagyoknak *Sardian*, *Igmianovits*, és *Tugefits* Uraknak, sőt az egész seregnek ditséretes maga vifeléfekeu való meg-nyugovásának különös jeleit adta. Az Illiriai Oláh-Regementből-való Kapitány *Mahovátz*, a' kire bizatott volt *Gradistyének* és *Golubátznak* meg-vétele; Kapitány *Schmiddele* edgyesülve 12-dik Fébr. Bovetzet körül vévén, a' benne lévő Törököket fel-adásra kérte, és a' kik magokat a' Sas szárnyai alá önként ajánlották, edgy néhány gabonával terhelt hajókkal edgyütt által hozta. — Kapitány *Robáfitza* a' *Semendrián* alól tájáltatott Török

rök hajókat II. hajós-legényekkel el-fogta; kik keresztényeknek vallván magokat, el-botsátattak. — Hadnagy *Bránovátzi* a' Semendria mellett lévő hajókra ütvén; ámbár keményen ágyuztak rája a' Várból; mégis addig visszsa-nem tért, míg rész-szerént el-nem merítette, rész-szerént el-nem hozta a' hajókat. A' Katonái közül edgy el-esett, 3 pedig sebet kapott. — A' Generál Gróf *Vartenslébentől* küldetett Kapitány *Julius*, Krotzkánál 8. bé-fogyott Török-hajókat el rontott, és az azokat őrző Törököket széllyel verte. Február. 17-dikének éjtszakáján Kapitány *Robásitza*, a' maga fergével *Semendriának* Kapuját bé rontani és vágni próbálta; de ez a' Gróf *Vartenslébentől* különösen meg-ditsértetett Kapitány, Hadnagy *Heindel*, Zászlótartó *Simonovits*, 26 köz-legénnyel edgyütt sebet kaptak; két káplár és 6 köz legény el-esett; mellyre az ostromtól megszünvén visszsa jöttek a' Dunán, edgy néhány száz *Semendriából* önként ide által szaladó lélekkel edgyütt. — Az Erdélyi Fő-igazgató Vezér *Fábris Urtól* Fébr. 20 dikán költ jelentés szerént: a' *Veres-Toronyi*, *Törtsvári Temesi*, *Bozzai*, *Ójtozi*, *Gémesi*, és *Beretzki* Pafusokra (által járó helyekre) az ott lévő katonaság ki-állott: sőt *Veres-Torony*nál Oláh-országba az *Olton-is* által menvén *Griblést* nevű faluban lévő Török őrizetre, mely edgy *Pulkovnyikból* (Hadnagy) és 6 lovas katonákból állott, rá-ütöttek, és azokat még más 10. lesbe rakott katonákkal edgyütt el-fogván *Szebenbe* küldötték. (**) — Ujj és Ó-Orsovának meg-vétele környül-állásait edgy *Méhádjából* a' m. h. 13-dikán költ tudosítás következő modon írja-le: *Middön* a' múlt hónapnak 9 dikén *Gen. Papilla* és *Pallavitzyi Hibel Obester Urral*, edgy *Divisio Illiriai*

Oláh-katonasággal és 1000 kemény-lövő Jágerekkel reggeli 8 ora tályban O.-Orfovához közelittenének, edgy őrizeten álló Török ugyan mérges tekinteteket vete reájok; és jelt ada, hogy a' miéinkre tuzet adjanak; de ezt edgy a' Jágerek között tzielba vévén; fegyverét el-veté, és el-szalada. Midön a' helység be érkezének, edgy Görög kereskedő által megtudá a' Vezér, hogy az Helységnek Kapitánya edgy Kávé-házban vólua; azért minden Sergével ezen Kávé-ház előtt meg-álván, hól a' Török Kapitány 20-ad magával tsendefen okádja vala a' fustet; Generál *Papilla* 2 Piftollyait kézben a' két kezében tartván, Generál *Pallavitzy* kardot ránta, közelebb méne a' Kávé-házhoz és Illyriai nyelven bé-kiált a' Törököknek, hogy jöjjenek-ki. Midön ezt a' Törökök meg-hallák és az ablakon ki-tekintve a' fok fegyveres népet szemlélek kinek kinek ki-efett a' pipa szájából, és edgy sem akarja vala ki-ütni az orrát; de midön másodszor-is mérgefen hívna-ki őket, az ajtóhoz jövének, hól Gen. *Papilla* így szólla hozzájok: En F. Ts. és Királyi *Bafsa* vagyok (Generál) és az én Monárkhámnak parantsolatjára O.-Orfovát el-foglaltam, ti a' ti házaitokban minden fertődés-nélkül meg-maradhattok és hivatalatok-szerént való munkáitokat folytathattjátok, ha ugy kívánjátok; ha pedig e' nem tettik, minden fel-kehető jóvaitokkal és tseléditekkel szabadon ki-költözhettek; ha pedig ellent akartok állani és tsak edgy Ts. és K. Katonára fegyvert fogtok; így feleségestől edgyütt mingyárt le-vagdaltattok. Ezen a' Törökök égre meresztett szemekkel meg-üték a' mellyeket, meg-köszönék a' Vezér kegyelmességét, és kérék, hogy engedne nékiek szabad ki-költözést. Ezt a'

Generál nékik leg-ottan, mihelyt minden fegyvereket elé hordak és által-adák, meg-engedvén, könnyöregének a' Vezérnek, hogy tsak a' kéfeket hagy-ná meg; ezt-is a' Fő Vezér Ur meg-hagyván nállok, *Henseler* Kapitány vigyázatja alatt, mint edgy 8 Familiák, többnyire mind kereskedők, mindenestől hajóra rakodának. Meg-illetődésre méltó szemlélés vala, midőn Kapitány *Henseler* maga az *Mustafa* Kapitányt tsak nem a' vállain vivé a' hajoba, és 3 öreg Török-aszszonyokat karjoknál-fogva. Minden Török meg-kivánnya vala haládatofságnak jeléül a' Kapitánynak kezét szorítani, és kéfeikkel 's egyéb ajándékokkal kínálják vala, mellyeket a' nagy szivü Kapitány közönet mellett meg-vete. Edgy néhány Törököt ott tartoztatának; mivel némely el-fzaladtak edgy Keresztény inast el-vittenek vala magokkal, míg nem azt vissz-a-adják. O-Orsovában fok mézet, lisztet, Riskását és egyéb életre való dolgokat hagyának a' Törökök. Ezen Helységnek oltalmazására Obestl. G. Nugent Ur marada és *Henseler* Kapitány edgy Kompánia Oláh és 1000 Jágerekkel. Ujj-Orsovát-is Generál *Papilla* foglalta-el azon kívül, hogy a' Törökök ellent-álhatanak volna. Ezen két Orsovából a' Törökségnek nagyobb része Belgrádba szaladott; kiknek noha az ellenség meg-kegyelmezett, mégis a' háborunak vezedelmes tüzet el-nem kerülheték; mert a' Belgrádi Jantsárok meg-tudván; hogy a' magok lakó-helyeket minden ellent-állás-nélkül adták-fel, tüzet adának nékiek rész-szerént, rész-szerént mind-egyiket le-vagdalák. — A' *Rátsai* Komendáns, a' Gróf *Gyulai Sámuel* Sergének Obestlájdinántja *Pongrátz* Ur 10-dik Fébr. parantsolatott veve, hogy a' Török őrizetbéli Katonáknak hajóit, melyek *Rátsától* mint

mint edgy 1000 lépésnyire valának szedgye-el; a' honnan Pongrátz Ur leg-ottan edgy 6 fontos gollyo-bisú ágyut a' partra szegezettvén 17-szer edgy-más után tüzet adata és az-alatt edgy Hadnagyot 56 emberrel a' vizen-túl helyheztetvén, a' Törökökre, kik mint edgy 70-nen valának tüzelteni kezdé. Erre a' Törökök minek-utánna minden ellent-állás-nélkül el-szaladtanak volna, amazok az őrző kallibákat fel-gyuiták, 9 hajókat el-vevén-k. 11-dikben 2 gyümölsel meg-terheltezt hajókat, mellyek *Drinából* jönnek vala, *Rátsánál* megint el-fogának, és a' gyümöls a' katonaság között fel-osztaték. — A' többi között edgy ollyon Török hajót-is fogtának-el a' mi Vitézeink, mely tsupa fogoly lántzokkal vala meg-terhelve; melyből meg-tertzik, hogy a' Törökök már előre fok Rabokra tsináltak vala *Kontót*. — A' Belgrádiak 2 ágyukat szegeztenek a' Száva partyára, hogy ott a' hid-tsinálást meg-akadályoztassák, és 60 Jantsárok vagynak mellette; de ezt az innen lévő ugy nevezett Tólvaj-ferég csak neveti, és igéri, hogy nem fokáig fog ott űlni. — 17-dikben mint edgy 600 fóból álló Sereggel erő-sítettett meg Belgrád; kik között 40-venen Lovafok valának. — Minthogy Péterváradon szük a' szállás, a' Generál Komandó Eszekre ment által. — Hogy a' *Trafniki* Bafa hivataljából le-tétett légyen miadenek igaznak irják; sőt némely ujjabb tudositások-szerént, edgy néhány fő Törökökkel edgyütt el-szaladván; ugy gondoltatik, hogy fő igazgató Vezér *Devins* Urnál kért szállást magának és ott vagyon. Az öreg jó szivü *Deli-Achmet* a' Belgrádi Bafa-is őszve-hivatta Belgrádban a' főbb Törököket és eleik-be adta, hogy nekik a' jelen-vals időben sokkal jobb volna az ott lévő Keresztényekkel embersége-

fen bánni, hogy ezek-is jövendőben velek emberséget vizsontogalhassanak. A' Keresztényeket hasonlóképpen öszve-hivatta; azoknak el-fzedett fegyvereiket vizsza-adatta, és intette őket, hogy ők-is a' Vár általmában minden ki-telhető segittséggel legyenek. Némellyek úgy vélekednek, hogy ez a' jó-szívű Ur a' kétfejű Sasnak nem gyűlölje. — Belgrád még eddig semmi próba tüzet nem szenvedett, de itt olly szél fú, hogy ebben az hónapban 60 ezer fegyveresek fognának edgy jó estvét mondani addig, míg ebben a' hónapban a' Török nagy Tábor öszve-gyűlne, és a' Serviába rendelt 100 ezer és Bosniába jövendő 60 ezer Törökök meg-nem érkeznének. Nékünk Novemberben és Décemberben 3 igen bölts és okos hadi Tisztjeink jártanak Belgrádban; edgyik mint márhával kereskedő, a' másik mint hajos-mester, a' 3-dik mint ennek szolgálója; kik Belgrádnak belső 's kuiső állapotját úgy ki-tanúlták, tsak a' mint kellett; éppen tsak az-ólta hányt mináknak nints bizonyos helyek. A' Széleken lévő Katonaszág, u. m. a' Horvátok s. t. olly ditséretesen viselték magokat, hogy ezek tsak nem örök emlékezetet érdemelnek, mindenek ezt beszélik Bétsben.

Varsóvból ezen hónapnak 7-dikén költ tudósítárok illyen történetet foglalnak magokban: „ Mint edgy 4 száz Tzigányokból és Oláhokból álló Tolvajoknak Serege, éjtszakának idején a' *Báltándl* lévő Vám-házra ütven, a' pénz-gondvifelődjét 2 vámos szolgálkkal edgyütt meg-ölték, és 39 ezer forintot a' *Cafsából* el-vittének. Edgy 3-dik szolgál, a' ki a' lármára fel-ebredvén el-szaladott vala, hirt adott a' Lengyel-Vezér *Bélák* Urnak, ki 300 könnyű lovasokat botsátván ezeknek üldözésekre, 12 mért-földel

földel a' Török széleken belől a' tolvajokat utól érték; 200-at közüllök, ámbár keményen oltalmazták is magokat, el-fogtak; az el-lopott pénzt töllek elvették; sőt ezen fellyül még 60 ezer forintot, mellyet az ő tolvaji Cafsájokban találtak; mellyekkel, közüllök-is edgy néhányon el-csvén vízfza-tértenek. — A' Hertzeg *Repin* Vezérsége alatt véghetetlen hadi-erő gyült-össze *Kerfonban*, és minden órán kotzagtatni fognak *Otsakov-vára* kapuit. *Kinburn*-is nagy erő és őrizet között vagyon. Az a' kemény hadi-készületet, mellyet most *Muszka*-ország és *Austria* téfzen, nem lehet le-irni; a' honnan hirtelen békefséget nem reménylenek a' Politikusok, 's annál-is inkább, mivel a' *Muszka* Udvar, némely levelek-szerént következők pontumok alatt kívánnya a' Békefséget: „ 1.) hogy a' *Porta* *Krimianak* vízfza-kérésétől örökösön meg-fizumnyen, 2) hogy *Otsakovat* a' *Noga* *Tatár*-országgal edgyütt által-adja, 3.) nem-külömben *Bendert* egész *Belsarábiával* által-engedje. 4.) A' hadakozó hajókat is a' *Dárdanellákon* kerefsztül vitorlázni meg-engedje. 5.) A' *Nagy*-Vezérnek, mint ezen mostani háboru' indittojának fejt a' *Divány* *Péter*-várába küldje, 6.) a' *Muszka* Követ a' *Bulkakov* *Uron* tett erőszakért 3 milliom *Piástert* fizessen. — Hát a' Felséges *Tsáfszár*, kinek már még a' tsatázások el-kezdése előtt 30 milliomokba keríttek a' hadi-készületek, ingyen békéllene-meg? ezt senki sem gondolhattya; a' *Török* pedig valamig gyözheti vakmerő. —

Tudóftás. A' kiknek ezen esztendőben *Ujságok* járt. és még eddig a' pénzt fel-nem küldötték; azok kéts g-kivél nem fognak meg-nehezteni, ha ezen hónapnak 25-dikén tud új-ágot nem véfznek; mert 30-dikban az *Ujság*-ironak kellenék ezekért ki-fizetni az *Expeditzio* pénzt, midon számot vet az *Eráriummal*; azért addig még küldhetik a' kia küldeni akarják.

A régiek Aranykertyének folytatása.

Te így akarsz ám meg-fosztani bennünket
Minden élelmünköt — — —

Hab. Mi jövetelünket.

Nem kell hallod, ilyen balra magyarázui,

Üsd-még szád: mert nyelved most talált hibázni

Semmi kárt nem teszünk, erősen fogadom

Üstökömre, ihol parolám-is adom.

Tsak botsáfs-el kérlek szabadon 's békével

Hiddel — — —

Töltés.

— — No! itt nem mégy; játsszik életével

A' ki tsak meg-mottszan-is álló helyéből,

Annyival is inkább ha fejefségéből Library Cluj

Rajtam erőszakot igyekeznek tenni.

Hab.

Ne tréfáldj. — — —

Töltés. No! nem; má'-felé kell menni.

Nints itt Ország-úttya! nem ládd hogy tilalmas, (a)

Itt az út? itt járni mindennek ártalmas.

Azért ne-is — — —

Hab. engedj; nem lészünk károdra

Meg-lásd, hasznot hajunk egész határodra

Lám bizony, magad se tudod Megyéd javát.

Gonosznak itéled jó Barátod szavát.

U

Özön

(a.) *A' Töltés mellett fenn álló Czimer, vagy határ fojása mutat Zichy Grófnak.*

Özön leszfz az Áldás! — — —

Töltés. Ni! most mit beszéllesz?

Hiszem ha át' jöhetsz, mindent Sárral bélelsz.
Mingyárt el-borítod belső térségemet;

'S átkozottnak azért majd mondnak engemet.
Vetést, rétet, Falut, mind edgyre pufztítasz
Egyenesre utat és szántást fimitasz.

Mind embert, mind barmot élelmétől fosztod
Es Takarmányokat másoknak el-osztod. (a.)
A' szegény szájából utólsó falattyát,

Ki-kapod, 's el-töröd a' Kenyérnek bottyát.
Ládd! mitsoda Károk ezek? — —

Hab — — *Hoho Pajtás!*

Jól van; 's hát nem tudod, hogy e' haszou háj-
tás?

Igaz, hogy meg-mofsuk a' gabonák tövét.

De hát Kár ez? Nem így adjuk-meg az övét?

Igy indulnak szárba, 's szalmámsabban nőnek,
Ekképpen tézlik az Elzrendöt-is bőnek.

A' szántott föld puhább; leszfz a' Rét 'firófsabb,
A' Ország-úttya is egyenlőbb tsinófsabb.

A' Faluk, mellyekben bé-találunk menni,
Egészegefsőbbek szoktak bizony lenni.

Ki-leptünk belölok fokféle ruttságot,
Ganéj levét, és más egyéb tsunyaságot.

Dombra fokta Kiki rakni takarmányát;

Vitfzük hát tsak holmi giz - gaz maradványát.

Szegénytől mit vennénk? holott magának sints.

Bo-

(a.) Az Árviz fel-szedi a' Csalló-közben, annak idejében, a' Bogját, Kalángyákat, 's el-vitfzi, Isten tudja havá, Buda-feté.

Botsáts hát békével!

Töltés. Te patvarkodó! nints

E' földön ravaszszabb 's agya furtabb nállod,

Szaporitni a' szót miért nem fajnálod?

Nem csak akkor szoktad e' Megyét borítani;

Mikor a' Vetése földön kezd viritni.

Hanem a' nagy Nyári munka idején-is,

Aratás elején, Hordás közepén-is.

Ekkor fok kepeket, Keresztes buzákat

Fel-kapsz, 's el-viszed az árpa kalangyákat.

Sõt ne hazudj: mert az réti bogjákat-is

Vagy rablod, vagy rontod a' Kazalokat-is.

Igy éhel halókká embert, barmot tészel.

Ne mond hát: hogy nekünk kárunkra nem lészel.

Azért, vagy így, vagy úgy! de el-nem botsátlak,

Meny viszsa — ez uttal szivefseu nem látlak.

Sõt majd úgy meg

Hab, Lassan! Töltés bátya lassan!

Ne fenyegetődzél olly fennyen 's magafsan.

Lám csak orrodig láttsz, már el-hiszem 's látom

De jer, észre hozlak, csak hald-meg Barátom!

Ha meg-esnék-is az, hogy illy kárt vallyanak

A' Csalló-köziék; de meg-botsásanak

Mert edgy-felől ha kár, más részről meg haszon

Nem marad még azért erszények horpafzon.

Mivel annyi halat szoktam ő hozzájok

Vinni, hogy szüntelen tele áll Bárkájok.

'S noha mind untalan zavarják, keverik

Halas-tavaikat, még-is mindég merik.

Mellyből még-is szokták magokat pénzeln.

Magok-is mellettem készek itt feleln.

Pedig ehez szántás, vetés és aratás

Nem kell, sem kaszállás, hordás, vagy nyomtatás.

Má-ként ezftendeig kell nekik dolgozni,

Ejjelt, Napot, edgyé tevé fáradozni

Még-is, edgy kis pénzre szert alig tehetnek,

Sok munka után-is tsak alig élhetnek.

De így napról napra, hogy ha meg-énezik

Indúl Kurtőjéhez (a.) 's mihelyt meg-érkezik
Szákját belé veti, és kavarit vele,

Edgyet, 's egyfzeribe hallal mérült tele.

Azonban ki-vonnya belőle nehezen —

Hát olly fok az áldás, hogy maga-is ezen,

El-bámúl; 's örömmel mégyen-el mellőle,

Maga is jól lakik, pénzez-is belőlle.

Még a' szegény ember-is így jobban élhet,

Leg-alább minden nap jól lakást remélhet.

Tsak ha halászatot nézni megy-is lába,

Edgy két darab balat vetnek a' szájába.

Mitsoda boldogság ez? — — —

Töltés. Gonosz Portéka,

Otsmány tsufolódó Nemzet maradéka!

'S hát szemeinket bé-kötni így akarod?

Ravaszságod' hát illy szép szinnel takarod?

Tán hát erővel-is által akarsz jöni?

Hihető, hogy ezért kezdél felyebb nőni.

Esküszöm, hogy által nem jösz e' határon.

Hub.

Vóltam én két pénzél, mászfzor-is Vásáron.

Ne

(a.) A' mit másfutt vésznek vagy varsának hívják, azt itt, Általnak nevezik; ennek a' Hal fogóját, melly Alföldi Kurtő formára van készitve, mondják osztán a' Csalló-közies Kurtőnek.

Ne gondold! hogy könnyen meg-ijjedjek tőled,
 Bár özönnel okádd, mérgedet belőled.
 Már meg vallom, hogy van nékem olly szokásom,
 Hogy ahol nints szabad által-botsátásom.
 Erőszakot tészek, még-is meg-kell lenni.

Töltés.

Vészem észre, most-is, azt akarasz hát tenni!
 De tudd-meg nékem-is van fuzfa fegyverem.
 Számos óltaltalmazó, segítő emberem.
 Tsak edgyet kiáltok; mingyárt jelen léfznek,
 Néked ellent állnak, rajtad erőt véfznek.
 Nem tanátslom azért, hogy erőszakhoz nyúlly.
 Ne hogy osztán, nem vélt esetedem búfally.
 Jobb hogy vissza szaladsz, Megyém' ellensége!
 Hallod: száz szónak-is, ihol edgy a' vége.
 Takarodj szaporán — — — —

Hab. Ni! ha meg-ijjednék.

Tőle, vagy ha néki könnyeden engednék;
 Nagy vitéz volna ő — De tán nyelve tsapját
 Majd le-ejti, és el-hullattya kalapját.
 Ugy nézz a' szemembe! még ma el-felejtetd
 Nyakasságod, 's porba petsenyéd-is ejtetd.
 Meg adod árát ez embertelenségnek,
 Rémitő példája léfysz a' nyelveféségnek.
 És mit-is intálllyak? Hab társaim, rajta!
 Sok szép szavainkra, lám semmit se hajta.
 Etőszak! hatalom! — — — —

Töltés. No! én protestálok.

Egre, földre; Csalló-közre ápellálok.
 Az ebek isfzak-meg annak dühöfs vérért,
 A' ki mér próbálni, 's igy adja-meg bérért.
 Ki hull-foga, lába törik, 's még ma korán

Edgyütt leszfz, tudja meg, Plutoral Vatsorán,
Kinek kell az élet? mingyárt mennyen hátra,
Halál fején, a' ki máfz ez Ararátra.
Protettálok! — — —

Hab. Nemes; nem tsuda hogy kiált.
Valaha valami próbát talám ki-ált.
De ne irtozzatok Tárfaim! ő tőle —
Senki még tsak meg-se mottszannyon előle.
Tsak Török ez! elébb köti a' kofzorút,
Mint sem el-végezné a' yeres háborút.
A' gyözedelemmel nagyon ditsekedik,
Pedig majd nyakába veszfely kerekedik;
Tsak jertek! rontsuk-meg, hágjunk tetejére,
Emlékeztetsük rá az Annya tejére. (a.)
Hadd tudja-meg: mi vólt? 's mi leszfz jövendőben?
Ne bizzon illy rongyos alatsony terőben.
Fogjuk körül, 's mofzuk ki éppen tővéből,
Még a' Tengerbe is vigyjünk kövatséből.
Most rajta vitézek! — — —

Töltés. Meg-álly! mingyárt meg-hal,
Valaki közelebb a' hegyemhez talpal.
Még emlékezte-is a' föld színéről,
El-vész, soha szó se leszfz Nemzettségéről,
Jobb kiki fejére hogy vitelleyen gondot!
Ne követsétek Ti Habok! e' bolondot.
Vizen hozott, vizen 's vizre vízfz Titeket.
Még ma el-vefztitek érte élteteket.
Nemessek, Polgárok! hamar fegettésre, —

Jöj-

(a.) *A Töltésnek Annya a' föld, a' földnek teteje pedig a' Víz, melly sokszor semmivé téfzi ezt az Annják Fiát, sok helyyeken.*

Jöjjetek frissen a' dühödt ellenségre. —
Csalló-köz ne botsásd! — — —

Hab. Már ne-is halgafsuk
Szavát; hanem frissen tövéből ásztafsuk.
Csak szalma tűz néki, minden bátorsága,
Rajra !! Amott már edgy tán által-is hága.
Mondjad azoknak-is, hogy rést keressenek,
A' mellyen könnyebben által mehefsenek.
Te középit furjad, Ti a' tetejére
Mázfzatok, hozzátok a' Pletykát eszére.
Hól leg' alacsonyabb 's völgyefsebb? nézzétek
Uratok mindnyájjan arra intézzétek.
Itt magafs; hát tövét véfsétek, áfsátok
Ha lehet fenékkal-is fel-fordittsátok.
Ugy, ugy! még-is jobban! most mingyárt meg-adja
Magát; Brávo! ihol már szinte szaladja.
Ide most Társaim mind! ez erőtségen
Itt vágjuk magunkat által. Lám be régen
Vi attyuk, instálljuk! No tsak most mind rajta!
Utánnam jöjjetek, zuh! — — —

Töltés. Jaj, Pokol fajta!

Oh Csalló-köziek! kérlek ne hagyjátok.
E dühös Árviznek eléb is álljatok.
Pongrácz! (a.) tsak szaperán, Te az embereket
Vettesd-ki, 's mond meg hogy ronnyák Tökéfeket.
Nézd: meg-sebfiték már itt derekamat

Amot

(a.) Pongrácz, edgy Megyeri közönséges Polgár,
ki a' Vármegyétől 80 forint esztendei fizetés-
fel, a' Csilliz Töltésének Ballérjává, Hadna-
gyává, gondviselőjévé tétetett; az el-mált
Eszetendőben.

Amott a' mint érzem furják oldalamat.
 Siets, és ne késsél segítségre jőni,
 E' rést náddal avagy vesztizővel bé-szöni.
 Fogd-el ezt a' vizet — — —

Hab. Haha boldogtalan!

Minden mesterséged immár haszontalan.
 Nem akkor szokták a' Lovat sbrakolni,
 Mikor tsatára vagy harcúra kell rukkolni.
 Késő a' segítség, ha már által vágta
 Magát az ellenség — Ládd itt-is meg-higta
 Már szanaszfélt hátad a' viz, mindenfelől
 Omlik, zug, körül vett mind kívül, mind belől.
 Hadd jajgasson! így jár, a' ki a' szép szónak,
 Nem enged — már szabad uttya az hajónak.
 Ti vitéz Társaim! utánnam tartsatok,
 Te! maradj magadnak; rá se halgassatok.
 Ládd Te embertelen! — — —

A' Töltés siralma.

— — — Jaj nyomorult fejem!
 Im most forr torkomra az Anyai tejem.
 Meg-ronta! Jaj nekem! Jaj a' Megyémnek-is,
 Oh bizony jaj! fok viz-vette Helységnek-is.
 Jó estvét Csalló-köz! ihattsz már eleget,
 Nem láttsz most egyebet, tsak vizet és eget.
 Így jár az az Ország, mellynek lakosai
 Restek, és nintsenek erőfs gránitzai.
 A' mellynek határit, ha szorgalmatoosan
 Nem őrzik, vagy Kordont nem vonnak okosaa.
 Könnyen szabad utat ad az ellenségnek,
 Hellyévé léfszen fok szerentsétienségnek.

(A' többi mászszor következik.)

A' régiék Aranykertyének folytatása.

Ugy jár a Majoros, ki a' maga dolgát,
Idején nem téfzi, bár tartson sok szólgát.
Késő akkor vetni, mikor hóval bórult
A' föld; mert a' szántó Vas abból ki-szorult.
Veszé hafznót a' ki későn megy Vásárra?
Lefszé Jofzágának ott azután árra?
Minek a' Köpönyeg, ha az első el mult?
Késő földozni, ha a' ruha meg avult.
Mig egészséges, vagy addig kell vigyáznod.
Ha meg-betegedtél, nehéz azt le-ráznod.
Az az okos ember, ki az orrán túl néz,
'S a' maga hafznára minden dolgot intéz.
A' szamar elébb bög, mintsem szélvész lenne,
Böls, a' ki addig tölt, míg a' Viz rá menne.
Ti Csalló-köziek, most már későn fogtok
A' Töltéshez; füstben megy minden dologtok
Megy a' Viz! tsak annyi eszközt-is ez ellen,
Mellyel el-fognátok, hol-velztek hirtelen?
Idején kellene engemet tölteni,
Ha nem akarnátok ezt el erefzteni.
De minthogy restesek a' töltésben vagytok,
Velem 's magatokkal tsak könnyen fel-hagytok;
Ugy hogy ha jöttök is hozzám hébe hóba
Nem munkálkodtok még akkor-is valóba.
Négy öt órát egy Nap, azt-is tsak kelleetlen;
Ha töltötök, nagy jó; 's így vagyok erőtlen.
Itt maga Pongráz-is, kész értem felelni. —
Alig ha nem lehet ezt méltán szégyelni!

Im' azért Barátim most vallyátok kárát.

E' gondotlanságnak most adjátok árrát.

Nékem hát mindnyájjan ezt meg-botsáfsátok.

Hogy a' rettenetes árviz omlik rátok.

Tsak hamar áfóra, kapára kapjatok,

Vagy más töltő eszközt kézbe ragadjatok.

Most kiki magára jól gondot viselleyen,

Es hogy háza tája vízzel megne tellyen,

Árkoláshoz hamar 's töltéstéshez fogjatok,

Illy pusztító Árvizt bé-ne botsáfsátok.

Ne higyjetek ama tsalárd Hab szavának,

Mert az ellensége Megyétek tájának.

Nem vízf annyi halat, a' mennyit igére,

Midőn szabad által utat tölem kére.

Ha igaz lehet-is az, a' mit mondanak,

Megyertsről, hogy egyszer kaput nyitottanak.

Az Árviz idején, 's hogy a' viz bé-szalatt,

A' kapu fájához kötözték a' halat.

De tán nem haláftak ők-is így azólta,

Illy bőven a' halat hozzájok nem tólta.

Ti se hidjétek azt, hogy majd meg-gazdagit;

En mondom, hogy a' helyt inkább meg-haragit.

Hogy azért többször-is illy síralmos Károk

Ne jöjjenek rátok — Nemesek Pólgárok!

Azt tanátslom: mihelyt ki-megy a' föld fagya,

Mihelyt hirt ad néktek a' Töltés Hadnagya:

Mindnyájjan egy szível lélekkel jöjjetek,

Es ugyan emberül engem meg-töltsetek.

Ne várakoztatok az Árviz hírére;

Mert hírével edgyütt jár, s jő e' Megyére.

Késő lesz már akkor kapni ide tová,

Nem hátrál ez! kiátsd bár százszor-is: Hová?

Hanem idejében töltsetek szorgalmasan,
 Magatok hasznára jól s szorgalmatosan.
 Meglátsátok hogy illy Kár nem ér titeket,
 Nem vész el a' viz többször földeteket,
 Ezt hát szenvedjétek ez úttal békével,
 Mel y pótolódjon ki ezer szerentsével.
 Azonban ez Intést hiven megtartsátok,
 Így nem jó viz rátok — Most Isten hozzátok!

Hir - adás.

A' Keresztyén Vallásban, a' leg-inkább megkivántató dolog, a' Hit, A' Hit, jó tselekedetek nélkül holt állat. A' ki tehát Keresztyén akar lenni, annak hinni is kell, jót-is kell tselekedni. A' Hit, egyenesen csak a' hívő személynek használ; de a' jó tselekedet, mind a' tselekedő személynek, mind másoknak. Látni való dolog tehát, hogy mind a' Keresztyénségre, mind pedig a' Társasági életre nézve, a' jó életet tanító Keresztyén Erköltsi Tudományos Könyvek, felette igen hasznosok és szükségesek.

Vagynak már a' Magyar Nyelven-is elég Keresztyén Erköltsi Tudományos Könyvek; de jók igen kevesek; a' mellyek jók-is, azok, vagy csak valamely részre szitók, s nem minden Keresztyénektől használhatók; vagy csak dirib darab munkák; vagy hofszafok, átrofok, és nem mindeneiktől megszerezhetők; vagy pedig régi meg-avúlt értelmekkel tellyefek. Igen nagy szuksége van tehát még a' Magyar Nemzetnek egy olyan Keresztyén Erköltsi Tudományos Könyvre, a' melly, jó, a' mái Világnak

nak értelméhez alkalmaztatott, minden Keresztyénektől egy formán használható, a' benne lévő dolgokra uézve tökéletes, 's azonban rövid és öltse legyen,

Mind ezen tulajdonságok egy summában feltaláttnak *Lesz Gottfridnek*, a' Göttingai Univerzitasban Keresztyén Erkölti Tudományt tanító Professornak azon Könyvében, melly Német Nyelven, először 1777 ben, az után pedig 1780-ban Világra jött, 's a' melly most Magyar Nyelven kifognyomtatni.

A' kik ezen hasznos munkának Magyar Nyelvre való nyomtatásával Hazájoknak használni akarnak, azok az alább említendő elő-fizetést béfzedő Uraknál tégyenek-le tizen-öt No. 15. garafokat; mellyekért a' Könyvet, leg-felleyebb-is a' jövő Juliusnak az utólján, bizonyosan fogják venni; melynek eleire, az elő-fizetőknek nevezik-is kifognak nyomtatni, hogy jövendőben-is tudhassa a' Hazza, hogy kik lettenek legyen ezen részben az ő Jóltevői.

Az előre való fizetésnek ideje, a' jövő Májusnak utólfó napjáig határoztatott.

Az elő-fizetést béfzedő Urak, minden tizedyedik Exemplárt ingyen fogják kapni, tsak hogy az ezután magát meg-nevezendőt az elő-fizető Uraknak neveikről, Charaktereikről, lakó helyeikről, és az Exemplároknek a' magok kezekhez való küldettetéseknek leg-jóbb módjáról tudósítsak.

Az elő-fizetésnek bé-fzedésére, ezen követke-
zendő Urak kérettatnek:

- Budán — Dipöld és Lindauer Könyv-áros Urak.
Böszörményben. — a' T. Prédikátor Urak.
Beregfázfban — a' T. Prédikátor Ur.
Debretzenben — a' N. Kollégiumban Senior Ur,
és Imre János Könyv-áros Ur.
Nagy Győrben — T. Sz. Nagy István Ur, és Müller
Ferencz Könyv-kötő Ur.
Gyöngyösön — T. Prédikátor, és Sumann Könyv-
kötő Ur.
Gál Szétsben — Tifzt. Prédikátor Ur.
Hatházon — Tifzt. Préd. Ur.
Hufzton — Tifzt. Prédikátor Ur.
Katsán — T. Maklári János Ur Prédikátor.
Kazintzon — T. Olasz Péter Ur Prédikátor.
Ketskeméten — T. Prof. Farkas János Ur, és Sál-
lya Péter Könyv-kötő Ur.
Komáromban — T. Pétzeli József Préd. Ur, és
Ketskeméti János Könyv-kötő Ur.
Keresztesen — T. Esperest Szathmári Ábrám
Préd. Ur.
Kardfzag Ujj-Szálláson — T. Préd. Ur.
Körösön — Tifzt. Prof. Medgyesi Páll Ur.
Kún Szent Miklóson — T. Motsi János Préd. Ur.
Lofontzon — T. Kármán József Ur, Prédikátor.
Léván — T. Szuhai István Préd. Ur.
Makón — T. Vetsei Miklós Ur, Préd.
Miskéltzon — Tifzt. Prof. Komját Ábrám, és
Mezei József Urak.
Nagy Váradon — T. Szaklányi Ur, Préd.

- Nánáson — a' T. Préd. Urak.
- Ó-Budán — Tiszt. Dobos István Ur, Préd.
- Pápán — T. Búzás Pál Ur, Préd. és Szép Miklós
Könyv-kötő Ur.
- Pesten — Vájngand és Köpf Könyv-áros Urak.
- S. N. Pstakon — Kis-Ari Tóth János Bibliotheká-
rius, és Szabó János Könyv-kötő Urak.
- Pofonyban — Varjas Pál Ur.
- Putnokon — T. Réti András Ur, Préd.
- Pelsőtzön — T. Kökényesdi Ur, Préd.
- R. Szombaton — Tsapó József Ur, Könyv-kötő.
- Rosnyón — Ethey Imre Ur, Könyv-kötő.
- Sopronban — T. Vietoris Ur, az ott lévő Evang.
Gymn. Profélsora; és Srábs Gottlib Ur, Könyv-
kötő.
- Szathmár Németiben — Farkas János Ur, Könyv-
kötő.
- Szentefen — T. Szőnyi Pál Ur, Préd.
- Székes Fejér Váron — Láng Ágoston Ur, Könyv-
kötő.
- Sajó Szent Péteren — T. Szabó Pál Ur, Préd.
- Szerentsen — a' T. Prédikátor Ur.
- Szepsiben — T. Tasnádi Székely István Ur, Préd.
- Szikszón — T. Szathmári P. József Ur, Préd.
- Szigeten — a' Réf. Gymnas. Profélsora.
- Tokajban — T. Nádaskai András Ur, Préd.
- Tállyán — T. Palóczy Pál Ur, Préd.
- Tzeglédén — a' T. Prédikátor Ur.
- Turon — a' T. Préd. Urak.
- Ujjhelyben — T. Katona Sigmund Ur, Préd.
- Vásárhelyen — a' T. Préd. Urak.
- Vátzón — T. Tórok István Ur, Préd.

Verőtzétzén — T. Szilvási Gábor Ur, Prédikátor.
Veszprémben — Baumájszter Ferentz Ur, Könyv-
kotó.

Erdélyben.

Enyeden — T. Galambos Mihály Ur, Professor.
Kolosváron — a' Réform. Collegium. Bibliotheká-
riusa.
Maros Vásárhelyen — a' Réform. Colleg. Biblio-
thekáriusa.

Szebenben — Barth és Genzelmájer Könyv-áros
Urak.

Tordán — T. Gyöngyösi József Ur, Préd.

Udvarhelyen — T. Kassa: Sámuel Ur, Préd.

Ausriában.

Bétsben — A' Magyar Kurir Ur.

Tseh-országban.

Wellimben — T. Superatt. Kováts Ferentz Ur.

Hir - adás.

Mindeneknek adatik tudtokra, hogy minekutána
Papp Susánna Felső - Örsi Iákos Ujvári Imre
nevű Hitefsét hitetlenül el-hagyván, már mint edgy
20 ezftendőktől fogva attól távul titokban lappanga-
na, és már most fenn említett Ujvári Imre a' Du-
nántúl való Kerületbéli Tábla alatt lévő Szaladi

Törvényfzéknel azon hite - szegett Hitefsétől való el-
vállását írtálná; *Papp Susánnának* a' Törvény-sze-
rént való meg-jelenésre és maga mentségére, a' fenn-
Nevezett Törvény-fzék által 3 határok rendeltettek.
u. m. I. Jun. 1. Aug. és I. Oktober, ezen folyó-
esztendőben; mellyeken meg-nem jelenvén, a' kö-
vetkezőket magának tulajdoníthatja. Költ a' fenn-
említett Törvény-fzék gyűlésében; *Szala-Egerszeg*,
M. Várofsában Mártz. 13-dikán 1788-ban.

Tudósítás. Posonyból 18. Apr. T. D.

A' mi Magyar-Musáknak — Levelében *Ung*
Pál Ur halála felől tett tudósításunkhoz még ezt is
emlitenünk és hozzá-ragasztanunk volna-képpen szük-
séges, hogy t. i. a' fenn-említett meg-bóldogult
nem csak ama-nevezetes híres *Báró Trenk Fridrik*
Ur' emlékezetre méltó élete' históriájának első D-
rabját fordította-le, hanem a' 2-dikát és 3-dikát is
tulajdon kezével és munkájával Magyar nyelvel meg-
ajándékozta; melly hátra-lévő részek-is, a' mint
már emlékeztünk, *Tállyai Dániel* Ur költségével Po-
sonyban Sajtó alatt nyögnek; és rövid idő alatt
mint szép és minden-hiba-nélkül való nyomtatások
a' Magyar Piatzra ki-botsátatának.